

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

23.10.2024. Nr. P005-17/8.6.1/71027

Uz 10.10.2024. Nr. b/n

FP
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir izskatījis FP, personas kods XXX (turpmāk – iesniedzējs), 2024. gada 10. oktobra iesniegumu par pievienotās vērtības nodokļa piemērošanu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzējs iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 98. pantu, iesniedzējs lūdz sniegt uzziņu par pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) piemērošanu gadījumā, kad saimnieciskās darbības veicējs izvēlas nodibināt zemnieku saimniecību.

Kā saimnieciskās darbības iesniedzējs reģistrēts kopš 2013. gada 31. janvāra, kā arī ir reģistrējies PVN maksātāju reģistrā. Ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem šobrīd ir sasnieguši gandrīz 200 000 eiro un saimnieciskās darbības apjomu ir plānots kāpināt. Tā kā atbilstoši Komerclikuma nosacījumiem, fiziska persona kā saimnieciskās darbības veicējs saimniecisko darbību drīkst veikt līdz noteiktam ieņēmumu apjomam, iesniedzējs plānojis dibināt zemnieku saimniecību, kura turpinās to pašu saimnieciskās darbības veidu, ko saimnieciskās darbības veicējs – lauksaimniecisko darbību. Zemnieku saimniecības darbībā paredzēts izmantot visus tos pašus aktīvus, kas tiek izmantoti saimnieciskajā darbībā. Pēc zemnieku saimniecības reģistrēšanas, tiks iesniegts pieteikums, lai reģistrētos par PVN maksātāju.

Jaundibinātā zemnieku saimniecība grāmatvedību kārtos divkāršā ieraksta sistēmā.

Darbojoties kā saimnieciskās darbības veicējs, iesniedzējs iegādājies dažādus pamatlīdzekļus, par kuriem PVN tika atskaitīts kā priekšnodoklis, ir veikti ieguldījumi nākamā gada ražai, kur arī par izlietotajiem materiāliem arī ir atskaitīts priekšnodoklis. Ieguldot visu saimnieciskās darbības veicēja īpašumā esošo un saimnieciskajai darbībai nepieciešamo inventāru, krājumus, pamatlīdzekļus zemnieku saimniecībā, saimnieciskās darbības veicēja statuss tiks izbeigts un saimnieciskās darbības veicējs izstāsies no PVN maksātāju reģistra.

Lai pareizi piemērotu PVN normas, iesniedzējs lūdz sniegt atbildes uz šādiem jautājumiem:

1) vai ir jāaprēķina PVN, ja saimnieciskās darbības veicējs iegulda materiālās vērtības (pamatlīdzekļus, krājumus) savā jaundibinātajā zemnieku saimniecībā, kura turpinās to pašu saimnieciskās darbības veidu, ko veica iesniedzējs kā saimnieciskās darbības veicējs;

2) vai saimnieciskās darbības veicējam ir jāveic kādas iepriekšējos taksācijas periodos atskaitītā PVN priekšnodokļa korekcijas, veicot materiālo vērtību (pamatlīdzekļu, krājumu) ieguldīšanu savā zemnieku saimniecībā un izstājoties no PVN maksātāju reģistra?

VID, izvērtējot iesniedzēja iesniegumā sniegto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Atbildot uz iesniedzēja 1. un 2. jautājumu, paskaidrojam.

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 7. panta otro daļu par preču piegādi par atlīdzību neuzskata uzņēmuma pāreju (mantas kopības vai tās daļas pāreju, kas izpaužas kā aktīvu un saistību nodošana) cita saimnieciskās darbības veicēja īpašumā vai lietošanā, ja, nododot aktīvus un saistības par atlīdzību vai bez tās vai ieguldot kapitālsabiedrības pamatkapitālā vai personālsabiedrības ieguldījumā (kapitālā), uzņēmuma ieguvējs kļūst par atdevēja tiesību un saistību pārņēmēju Komerclikuma izpratnē un tiek turpināta saimnieciskā darbība, kas nav saistīta ar uzņēmuma izpārdošanu vai komercsabiedrības likvidēšanu.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 7. panta trešajā daļā noteikts, ja šā panta otrajā daļā minētās uzņēmuma pārejas rezultātā uzņēmuma ieguvējs nekļūst par atdevēja tiesību un saistību pārņēmēju Komerclikuma izpratnē un saimnieciskā darbība netiek turpināta, aktīvu un saistību nodošana uzskatāma par atsevišķu preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu (iegūtās tiesības un citi nemateriālie aktīvi), kas apliekami ar nodokli šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 103. panta otrajai daļai, ja reģistrēts nodokļa maksātājs veic mantisko ieguldījumu (tai skaitā iegulda pamatlīdzekļi, izņemot nekustamo īpašumu) citas personas pamatkapitālā un mantisko ieguldījumu nav paredzēts izmantot ar nodokli apliekamiem darījumiem vai arī mantisko ieguldījumu iegulda neregistrēta nodokļa maksātāja pamatkapitālā, valsts budžetā atmaksājama atskaitītā priekšnodokļa daļa, kuru aprēķina šādi:

1) pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem — no pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma atlikušās (neamortizētās) vērtības, kas uzskaitīta reģistrēta nodokļa maksātāja finanšu grāmatvedībā;

2) citam mantiskajam ieguldījumam — atskaitītā priekšnodokļa daļa par precēm, kas tika iegādātas savu ar nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 103. panta 2.¹ daļa noteic, ka reģistrēts nodokļa maksātājs neatmaksā valsts budžetā atskaitītā priekšnodokļa daļu šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā, ja tas veic mantisko ieguldījumu (tai skaitā ieguldot pamatlīdzekļi, izņemot nekustamo īpašumu) šādas komercsabiedrības kapitālā:

1) jaundibinātās komercsabiedrības kapitālā, kura 30 dienu laikā pēc reģistrācijas komercreģistra iestādē reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā;

2) iegūstošās komercsabiedrības kapitālā, kura informē Valsts ieņēmumu dienestu par izmaiņām mantiskā ieguldījuma sastāvā un par veikto attiecīgo ierakstu komercreģistra iestādē, un mantisko ieguldījumu ir paredzēts izmantot ar nodokli

apliekamiem darījumiem.

Komerclikuma 20. panta pirmā daļa noteic, ja uzņēmums vai tā patstāvīga daļa pāriet citas personas īpašumā vai lietošanā, uzņēmuma ieguvējs atbild par visām uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas saistībām. Tomēr par tām saistībām, kuras radušās pirms uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas pārejas citas personas īpašumā vai lietošanā un kuru izpildes termiņš vai nosacījums iestāties piecu gadu laikā pēc uzņēmuma pārejas, uzņēmuma nodevējs un uzņēmuma ieguvējs atbild solidāri.

Saskaņā ar likuma “Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” I nodaļu (Likumā lietoti termini) zemnieka saimniecība ir individuālais uzņēmums, kas ražo lauksaimniecības produkciju, izmantojot speciāli šim mērķim galveno ražošanas līdzekli — zemi.

Atbilstoši likuma “Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” 3.panta pirmajai daļai individuālā uzņēmuma, zemnieka vai zvejnieka saimniecības īpašnieks atbild par sava uzņēmuma saistībām ar visu savu mantu, izņemot to mantu, uz kuru saskaņā ar likumu nevar vērst piedziņu.

Saskaņā ar Komerclikuma 1. panta pirmo un otro daļu komersants ir komercreģistrā ierakstīta fiziskā persona (individuālais komersants) vai komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība). Komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem.

Atbilstoši Komerclikuma 3. panta ceturtajai daļai šā likuma noteikumi nav attiecināmi uz lauksaimniecisko ražošanu un citu aroddarbību, kuru veic fiziskā persona un regulē citi likumi, ja persona, kas to veic, nav ierakstīta komercreģistrā kā individuālais komersants.

Ņemot vērā minēto, zemnieku saimniecības darbību regulē likums “Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” un uz to nav attiecināmas Komerclikuma normas.

Likuma “Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” 10. panta pirmā daļa noteic, ka individuālā (ģimenes) uzņēmuma, zemnieka un zvejnieka saimniecības mantu veido individuālā uzņēmuma, zemnieka vai zvejnieka saimniecības īpašnieka manta vai attiecīgi ģimenes kopīpašums.

Tā kā zemnieku saimniecības īpašnieks atbilstoši likuma “Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” 3. panta pirmajai daļai atbild par sava uzņēmuma saistībām ar visu savu mantu, tā nav kapitālsabiedrība ar noteiktu pamatkapitālu Komerclikuma izpratnē.

Tādējādi iesniedzējs, ieguldot materiālās vērtības (pamatlīdzekļus, krājumus) zemnieku saimniecībā, neveiks mantisko ieguldījumu citas komercsabiedrības pamatkapitālā Komerclikuma izpratnē.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka ar nodokli apliekamie darījumi ir saimnieciskās darbības ietvaros iekšzemē veikta preču piegāde (tai skaitā preču piegāde Eiropas Savienības teritorijā un preču eksports) par atlīdzību.

Tā kā zemnieku saimniecības manta juridiski netiek nodalīta no tās īpašnieka mantas, proti, zemnieku saimniecībai nav nodalīta pašai sava manta, tad juridiski nav iespējams veikt arī “ieguldīšanu” zemnieku saimniecībā. Šajā gadījumā nav iespējams pēc līdzības piemērot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 7. panta otrajā daļā vai 103. panta otrajā un 2.¹ daļā kapitālsabiedrībām paredzēto regulējumu.

Ņemot vērā minēto, formāla mantas pāreja vai pārreģistrācija no fiziskas personas

uz zemnieku saimniecību, kuras vienīgais īpašnieks būs iesniedzējs, juridiski nav uzskatāma par mantas atsavināšanu vai uzņēmuma pāreju Komerclikuma 20. panta izpratnē.

Tādējādi iesniedzējam – saimnieciskās darbības veicējam, ieguldot materiālās vērtības (pamatlīdzekļus, krājumus) savā jaundibinātajā zemnieku saimniecībā, pievienotās vērtības nodoklis nebūs jāaprēķina.

Tāpat arī, ja jaundibinātā zemnieku saimniecība no iesniedzēja pārņemtās materiālās vērtības (pamatlīdzekļus, krājumus) izmantos savu ar nodokli apliekamu darījumu nodrošināšanai, tad iesniedzējam pēc izslēgšanas no VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistra iepriekš atskaitītā priekšnodokļa korekcija nebūs jāveic.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 1. punkts, 7. panta otrā un trešā daļa, 103. panta otrā un 2.¹ daļa, Komerclikuma 1. panta pirmā un otrā daļa, 3. panta ceturtais daļa, 20. panta pirmā daļa, likuma “Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību” I nodaļa (Likumā lietoti termini), 3. panta pirmā daļa, 10. panta pirmā daļa.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektore

B. Šmite-Roķe